

**Катерина Суятинова**

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри дошкільної освіти

Криворізький державний педагогічний університет

## **СТАНОВЛЕННЯ ЯКІСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ :АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ**

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти в Україні проблема якості освіти посідає чільне місце серед проблем фінансування; відповідності між потребами й можливостями у здобутті освіти дітьми; організації освітнього процесу; професійної компетентності педагогів та ін. Так, ХХ - ХХІ ст. є періодом утвердження статусу дитинства як неповторного періоду життя кожної людини. Науковці різних галузей досліджують формування особистості дитини, її гармонійний розвиток, формування життєвих компетентностей, розвиток цінностей протягом дошкільного періоду та ін.

Дошкільна освіта залишається одним із пріоритетних напрямів державної освітньої політики в Україні. Проблему якості дошкільної освіти досліджували Л. Артемова, А. Богуш, Г. Беленька, О. Коваленко, Л. Козак, О. Кононко, К. Крутій, Н. Лисенко, Т. Поніманська, Н. Фроленкова, О. Янко та ін.

Питання якості дошкільної освіти та її моніторингу знайшло відображення у Національній доктрині розвитку освіти, Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку (2020 р.) та ін.

«Якість дошкільної освіти й догляду за дітьми слід розглядати як комплексне явище, а заходи для досягнення, поліпшення та подальшого розвитку якості є взаємозалежними й не мають розглядатися окремо. Вони стосуються структури дошкільної освіти, практик і результатів надання освітніх послуг... Діти є активними учасниками власного процесу розвитку, а не лише пасивними здобувачами результатів цього процесу. Кожна дитина є

унікальною особистістю з відмінними емоційними, фізичними, соціальними й когнітивними потребами, які треба враховувати [3].

Як зазначила Л. Загородня, «якість – це така ознака, яка вимірюється на основі низки критеріїв» [2]. Зауважимо, що дане поняття та його критерії трансформувалися в науці. Міністерством освіти і науки України спільно з Українським інститутом розвитку освіти, ЮНІСЕФ та Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» було розроблено критерії та ключові показники якості. Якість стосується всіх аспектів дошкільної освіти: педагогічних і технічних працівників, реалізації освітньої програми, можливості для розвитку дітей [3]. Згідно вищезазначеного документу, показниками якісної дошкільної освіти є: *доступність освітніх послуг* (участь, соціальна згуртованість і культурне розмаїття; доступність і прийнятність для всіх), *управління і фінансування системи освіти* (партнерство й інтеграція послуг; право на освіту), *моніторинг та оцінка* (актуальна інформація; максимальне врахування інтересів дитини), *організація освітнього процесу* (цілісний розвиток дитини; співпраця), *кваліфіковані й вмотивовані педагогічні кадри* (безперервний професійний розвиток; сприятливі умови праці).

З 2020 року в Україні пропонується експериментальне впровадження міжнародної методики з оцінювання дошкільного освітнього середовища ECERS-3. Метою методики є інтеграція в Європейський освітній простір. Експерти з оцінювання спостерігають за групою та взаємодією дітей від 3 до 5 років протягом 3 годин під час звичайного дня в дитячому садку. Вони оцінюють середовище – все, з чим та з ким взаємодіє дитина: організацію кімнат, розташування меблювання та іграшок, взаємодію між дітьми, дітей з вихователями, вихователів з батьками, а також тривалість та ротацію занять, організацію різних видів діяльності [4]. На думку авторів методики, метою дошкільної освіти є створити умови для розвитку активної дитини, яка може самостійно здобувати знання із власної дослідницької діяльності, в самостійному експериментуванні, в процесі якого дитина пізнає світ і вчиться критично мислити і ставитись до того, що вона пізнає. На жаль,

результати впровадження методики ECERS-3 в ЗДО до цього часу ще не оприлюднено. [1].

Для здобувачів вищої освіти ступеня магістра спеціальності 012 Дошкільна освіта, який викладається у Криворізькому державному педагогічному університеті, викладається «Моніторинг організації освітнього процесу в ЗДО». Навчальна дисципліна передбачена структурно-логічною схемою підготовки фахівців ступеня бакалаври за освітньою програмою «Дошкільна освіта», «Дошкільна освіта. Психологія». Вона пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як «Сучасні освітні парадигми та технології», «Психологічні засади управління навчальний процесом», «Менеджмент у дошкільній освіті», «Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти». Даний освітній компонент є вибіркоким.

Програма розрахована на 90 академічних годин, а саме 16 годин лекцій, 32 години семінарських, 42 години самостійної роботи – для студентів денної форми навчання; 8 годин лекцій, 8 годин семінарських, 74 години самостійної роботи – для студентів заочної форми навчання. Вивчення курсу завершується заліком для студентів денної форми навчання, екзаменом для студентів заочної форми навчання.

На заняттях, наприклад, ми вивчаємо питання системи забезпечення якості освіти: завдання та повноваження Державної служби якості освіти; етапи становлення державного контролю за діяльністю ЗДО в Україні; сутнісний аналіз поняття якості освітнього процесу; основні напрями моніторингу якості освіти; об'єкти моніторингу якості освіти; організація контролю в ЗДО; інструментарій моніторингу освітнього процесу ЗДО та ін.

Отже, задля отримання високих результатів в дошкільній освіті необхідно готувати компетентних фахівців та співпрацювати з усіма учасниками освітнього процесу. Проблеми якості дошкільної освіти потребують подальшої розробки та висвітлення.

## Список використаних джерел

1. Богуш А. М. Вимірюємо якість дошкільної освіти: методична спрямованість. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2022. № 1. С. 7-16. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu\\_2022\\_1\\_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2022_1_3).
2. Загородня Л. Викладання методики забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти магістрам спеціальності «Дошкільна освіта». *Інноватика у вихованні*. 2018. Вип. 7(1). С. 125-134. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv\\_2018\\_7%281%29\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2018_7%281%29_14) (дата звернення : 30.03.2023).
3. Ключові показники якості дошкільної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/14.01/numo/pokazniki-yakostivikhovатели.pdf> (дата звернення : 30.03.2023).
4. ECERS-3 : шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/ecers-shkala-ocinyuvannya-seredovisha-rannogo-ditinstva> (дата звернення : 30.03.2023)